

PEDAGÓGIAI SZAKÉRTŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

PEDAGÓGIAI SZAKÉRTŐ

Feladatok és tevékenységek

Tapasztalt, szakterületét magas szinten ismerő és művelő pedagógusok számára kiváló kiegészítő tevékenység vagy pályaváltási lehetőség a pedagógiai szakértővé válás.

1985-től, a közoktatás területén is végbemenő változásoknak köszönhetően, az iskolák mind gazdaságilag mind az oktatási-nevelési programjuk kialakítása tekintetében nagyobb önállóságot kaptak, ezzel egyidejűleg a tekintélyelvű szakfelügyeleti rendszer szigorú ellenőrző szerepe is megszűnt.

A felügyeleti jogokat gyakorló intézményt a szakmai objektivitásra törekvő szaktanácsadás váltotta fel.

Manapság az intézmény fenntartója, tulajdonosa (állam, egyház, magán szféra), igazgatója, az iskolaszék, szülők, valamint egyéb civil szervezetek kezdeményezhetik az adott intézményben működő pedagógiai program értékelését, egyes pedagógusok szakmai munkájának véleményeztetését, tehát a pártatlan pedagógiai szakértést, szaktanácsadást.

A pedagógiai szakértő – felkérésre - oktatási programokat tanulmányoz és véleményez. A szakmai vélemény kialakításához pedagógiai méréseket végez, és értékeli. Szakmai konzultációk során gyakorlati tanácsokat ad a nevelési, oktatási intézmények pedagógusainak.

Részt vesz pedagógiai programok, módszerek, taneszközök kidolgozásában, továbbfejlesztésében és elterjesztésében. Módszertani anyagokat, kiadványokat állít össze és publikál.

Hogyan válhat egy pedagógus pedagógiai szakértővé?

Tíz éves tanítói, tanári, illetve gyakorlati szakoktatói *tapasztalattal* a pedagógus pályázatot nyújthat be az Országos szakértői névjegyzékbe, valamint az Országos vizsgáztatási névjegyzékbe való felvételre. Mindkét névjegyzékbe való felvételtől az Oktatási

Minisztérium által felügyelt és működtetett Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont dönt.

A szakértői tevékenység a következő szakterületekre bontható:

- ◆ óvodai nevelés;
- ◆ általános iskola kezdő szakaszában folyó nevelő és oktató tevékenység;
- ◆ napközis és tanulószobai foglalkozás;
- ◆ kollégiumi nevelés és oktatás;
- ◆ szakrendszerű oktatásban az egyes tantárgyak, tantárgycsoportok, illetve a művészeti oktatásban a tanszakok;
- ◆ iskolai nevelés és sport;
- ◆ fogyatékos gyermekek és tanulók óvodai nevelésében, iskolai nevelésében és oktatásában az egyes fogyatékoság típusának megfelelő nevelő és oktató munka;
- ◆ pedagógiai szakszolgálatok;
- ◆ nemzeti és etnikai kisebbségi nevelés, oktatás;
- ◆ iskolai könyvtár;
- ◆ felnőttoktatás módszertana;
- ◆ pedagógiai értékelés;
- ◆ tanügyigazgatás;
- ◆ szakmai előkészítés, szakmai alapozó, pályaorientáció, szakmai orientáció, szakmacsoportos alapozó oktatás;
- ◆ szakoktatás-igazgatás.

A pedagógiai szakértő feladatai, tevékenységei:

- ◆ megállapodás a szakértői feladatról;
- ◆ a szerződés megkötése;
- ◆ felkészülési szakasz;
- ◆ kapcsolatfelvétel;
- ◆ a vizsgálat megtervezése;
- ◆ a vizsgálat lebonyolítása;
- ◆ a jelentés megírása;
- ◆ a szakértői vélemény kialakítása;

- ◆ a szakértői vélemény átadása és megbeszélése a megbízóval;
- ◆ konzultáció;
- ◆ a szakértő díjazása;
- ◆ új szerződéskötés a javaslatok kidolgozására.

Nézzük meg részletezve a pedagógiai szakértő tevékenységét!

Megállapodás a szakértői feladatról

A megbízó megjelöli azt a témát, amellyel kapcsolatban a szakvéleményt kéri. Pontosan meghatározhatja azokat a kérdéseket is, amelyekre választ vár.

A szerződés megkötése

Az írásos megállapodás részletesen kitér a megbízó elvárásaira, a szerződés formai és tartalmi követelményeinek teljesítésére, a határidőre, valamint szól a díjazás összegéről, ütemezéséről, járulékos költségeiről.

Felkészülési szakasz

Ismerkedés a véleményezésre kijelölt intézménnyel. Az ott zajló pedagógiai program megismerése. A programot tartalmazó részletes dokumentációk, munkatervek, óratervezetek, beszámolók átnézése. A pedagógiai szakértőnek már ebben a szakaszban módja van arra, hogy megállapítsa, az intézmény pedagógiai-nevelési programja megfelel-e a közoktatási törvénynek, Nemzeti Alaptantervnek (NAT).

Kapcsolatfelvétel

Az intézmény meglátogatása. Megismerkedés és jó munkakapcsolat kialakítása a vizsgálatban érintett személyekkel. Információszerzés a megjelölt témákról.

A vizsgálat megtervezése

A megjelölt témák vizsgálatához illeszkedő módszer(ek) kiválasztása, kidolgozása. Pl. kérdőívek, tantárgyi mérőlapok, óralátogatás, strukturált interjú, egyéni-csoportos beszélgetés az érintett személyekkel kötetlen formában, stb.

A vizsgálat lebonyolítása

Kérdőívek felvételénél reprezentatív mintavételre van szükség. Adott tantárgy(ak)ra vonatkozó vizsgálat esetén minimum két mérés szükséges.

A jelentés megírása

Komplex elemző vizsgálat. A felvett adatok statisztikai feldolgozása. A terepen tapasztaltak lejegyzése. Értelmezés, következtetés, összegzés. A számszerű adatok és a szubjektív módszerek révén nyert információk egybevetése.

A szakértői vélemény kialakítása

A szerződésben megadott kérdésekre a válaszok tényszerű, objektivitásra törekvő megfogalmazása. Rávilágíthat a helyszínen tapasztalt, törvénybe ütköző vagy rendeleteknek ellentmondó gyakorlatra. A szakértői vélemény tartalmazhat javaslatokat (pl. pedagógiai módszerváltás), melyeknek elfogadása nem kötelező érvényű.

A szakértői vélemény átadása és megbeszélése a megbízóval

A megrendelő rendelkezik arról, hogy a szakértői vizsgálat eredményeit az érintett felek mikor és milyen formában ismerhetik meg.

Konzultáció

Az érintettek konzultáció formájában, a szakértő magyarázatával ismerhetik meg a vizsgálat során feltártakat. Ez természetesen a megbízó beleegyezésével történhet meg.

A szakértő díjazása

A pedagógiai szakértői tevékenység díjazása az Oktatási Minisztérium, illetve az önkormányzatok által megszabott tarifa alapján történik.

Új szerződéskötés a javaslatok kidolgozására

Ha igény mutatkozik a véleményben foglalt javaslatok megvalósítására, akkor a megbízóval újabb szerződéskötésre kerülhet sor.

Munkaeszközök

A pedagógiai szakértő munkájához ma már elengedhetetlen a számítógép. Elsősorban a szövegszerkesztő programokat használja a módszertani anyagok kidolgozásához, szakvélemények megírásához, de javára válik, ha a statisztikai és táblázatkezelő programok kezelésében is tájékozott.

A kapcsolatfelvételhez és -fenntartáshoz a személyes megkeresésen kívül igénybe veszi a kommunikációs és irodatechnikai eszközöket: telefon, fax, e-mail, az előzetes információszerzéshez használja az Internetet.

A pedagógiai szakértő nem távolodik el szakterületétől, csak más szinten alkalmazza a megszerzett ismereteit. Választott szakterülete pedig különféle anyagok és munkaeszközök használatát igényli. Pl. elektronikai mérőműszerek, festékek, ecsetek vagy földrajzi, történelmi térképek, nyelvi szótárak, videó és hangkazetták, stb.

Munkahely, munkakörnyezet

Könnyű munka, a fizikai tevékenységeket tekintve: járás, állás, ülés váltakozó testtartásban. A vizsgálatra való felkészülés, illetve a megszerzett tapasztalatok alapján történő véleményezés nyugodt körülmények között, irodai helységben, otthon folytatható. Munkájához gyakran kapcsolódik a külső helyszínek, nevelési intézmények (óvodák, iskolák, kollégiumok, stb.) meglátogatása.

Munkarendje rugalmas, a szerződésben lefektetett határidők tartása miatt időszakosan túlmunkára is fel kell készülnie.

Kapcsolattartás

Munkája során a következő személyekkel kerülhet kapcsolatba:

- ◆ iskolaigazgatóval vagy az oktatási intézmény vezetőjével és helyettesével,
- ◆ pedagógiai szakértő kollégáival,
- ◆ a tantestület pedagógusaival vagy óvodapedagógusokkal,
- ◆ tanulókkal, az intézmény neveltjeivel,
- ◆ a tanulók szüleivel, hozzátartozóival,
- ◆ statisztikussal,
- ◆ szociológussal,

- ◆ nevelési tanácsadó munkatársaival (pl. iskolapszichológus, gyógy-pedagógus, logopédus, stb.).

A pedagógiai szakértő gyakran dolgozik szakértői munkacsoportban, teamben. A megbízás jellegétől, tartalmától függ, hogy melyik team tag válik vezetővé az adott vizsgálatban.

Követelmények

A pedagógiai szakértővel szembeni legfontosabb követelmények: ***a magas szintű szakmai tudás*** és a ***jó diplomáciai érzék***. A megbízó szempontjai alapján kell a vizsgálatot megterveznie, végigvinnie. Előfordulhat azonban, hogy helyszíni látogatásai során egymásnak ellentmondó tényekkel, megítélésekkel találkozik, ilyenkor nagyon körültekintően kell kezelnie a megszerzett információkat, hogy árnyaltan fogalmazhassa meg szakmai véleményét. Különösen szem előtt kell tartania az etikai szabályok betartását!

A megbízások során alapvető feladata a problémafeltárás, ehhez egyaránt szüksége van tárgyilagosságra és problémaérzékenységre.

A szerződés megkötéséhez, a vizsgálatához szükséges információk megszerzéséhez elengedhetetlen a gyors ***kapcsolatteremtés, jó kommunikációs és együttműködési készség***, a váratlan helyzetekben a rugalmasság.

A szakértői munka során fontos, hogy hangsúlyt fektessen a vizsgálatban érintett személyek értékeinek elismerésére, csakúgy mint az igazságkeresésre és előítéletmentességre.

A vizsgálat megtervezéséhez, végig viteléhez fontos az aprólékosság, alaposág és a következetesség. Ez nem mond ellent annak, hogy időről-időre saját álláspontjának, véleményének felülvizsgálatára törekedjen.

A pedagógiai szakértő munkája a kommunikációra épül, ami ép hallási funkciót és megfelelő beszédképességet feltételez. Akár szóbeli, akár írásbeli megnyilvánulásakor fontos követelmény a jó kifejezőképesség, a szabatos és logikus fogalmazás, ezért a beszédképesség zavara hátrányt jelent.

A taneszköz-fejlesztésben vagy a kiadványok készítése során számítógépet, audiovizuális és oktatástechnikai, valamint rajz és dekorációs eszközöket használ, amelyhez átlagos kezűgyesség és némi technikai érzék szükséges.

Szakértői munkája közben többnyire iskolákat látogat, majd irodai, íróasztal illetve számítógép melletti ülőmunkát végez.

Mivel a pedagógiai szakértő munkája - a *halláson, beszédképességen* kívül -, nem támaszt különösebb érzékszervi és mozgásos követelményeket a szakma művelőivel szemben, ezért a megváltozott munkaképességűek számára kialakíthatók olyan munkahelyek és munkakörök, melyek mozgássérülteknek is megfelelnek.

Ez a munkaterület viszont pszichés igénybevétellel jár, a feladatellátás koordinációt és szervezést igényel, a nevelő és oktatási intézményekkel való kapcsolattartásra és együttműködésre épül.

Szakképzés

A főiskolai, egyetemi diplomával rendelkező pedagógusok szerezhetik meg a szaktárgyukhoz kapcsolódó pedagógiai szakértői végzettséget.

A képzésre való jelentkezés egyik feltétele a szakterületén eltöltött tíz éves gyakorlati idő.

A másoddiplomás képzés 2 éves, államvizsgálattal zárul.

A képzések indításáról a pedagógusoknak szóló szaklapok (pl. Pedagógiai Szemle, Köznevelés) adnak hírt.

A képzés elvégzése után pályázat útján lehet bekerülni az Országos szakértői névjegyzékbe, valamint az Országos vizsgáztatási névjegyzékbe.

A pályázatot az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpontba kell benyújtani.

A felvétellel kapcsolatos pályázatnak tartalmaznia kell:

- ◆ a felvétel iránti kérelmet annak megjelölésével, hogy melyik névjegyzékbe kéri felvételét,
- ◆ részletes szakmai önéletrajzot,
- ◆ a végzett szakmai tevékenység, kutatómunka, tudományos tevékenység ismertetését.

A pályázathoz csatolni kell:

- ◆ erkölcsi bizonyítványt,
- ◆ a pedagógus végzettséget tanúsító okmány és a pedagógus szakvizsga hiteles másolatát,
- ◆ a tíz év gyakorlati idő meglétét tanúsító igazolást,
- ◆ a jelentkező szakmai tevékenységét értékelő - legalább két - szakmai ajánlást,
- ◆ a jelentkező által írt könyvek, cikkek, tanulmányok jegyzékét.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.